

PFU

NORDLYS arbeider etter Vær Varsomplakatens regler for god presse-skikk. Pressens Faglige Utvalg (PFU) behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adresse: Prinsensgt. 1, postboks 46, sentrum, 0101 Oslo. Telefon 22 40 50 40, telefaks 22 41 19 80.

«Der tiltrængtes et blad som vil være en ærlig talsmann for småfolks sak»

Alfred Eriksen grunnlegger av Nordlys i 1902

DETTE SKJER

■ Det første møtet i Nasjonalt barnehageforum avvikles. Statsråd **Kristin Halvorsen** (bildet) deltar.

■ Fylkestinget i Troms har samling i Tromsø.

■ Kommunestyremøte i Torsken.

■ Statistisk sentralbyrå (SSB) legger fram oversikt over barn i barnehager – endelig tall for 2009.

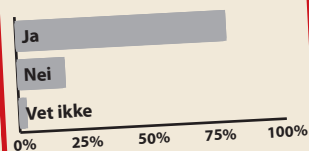
■ Ekstraordinært bispemøte i forbindelse med gudstjenesteforberedelse.

■ Nordisk Råd møter Europaparlamentets forbrukerutvalg.

■ Sp oppsummerer stortingsåret.

NETTOPP NÅ

Er sykehjemstilbudet i Tromsø uverdigg?

Nytt spørsmål på www.nordlys.no

FOR 20 ÅR SIDEN

Fiskerne sliter med knappe kvoter og tynges ned av gjeld. Men dette får ingen konsekvenser for Norges Råfisklag. Fiskernes egen hovedorganisasjon er en gullgrube. Omsetningen var – selv om den går nedover – i fjor på over to milliarder kroner, og fortjeningen kan karakteriseres som eventyrlig. Men dette skyldes aksjer og banksertifikater i langt større grad enn fiske og fangst. Selskapet hadde i fjor et overskudd på ca. ni millioner kroner.

Nordlys 15. juni 1990

FOR 50 ÅR SIDEN

Norges Automobilforbund (NAF) sender også i år biler nordover som skal gjøre tjeneste som veipatrujler. Det er tredje året at det blir stasjonert en slik patruljebil i Troms. Patruljebilen vil som tidligere være stasjonert på Kvesmenes, med et område å arbeide i som strekker seg fra Balsfjord til finskegrensen. I forbindelse med den kommende Nordkalottmessen og åpningen av Tromsøbrua, vil patruljen være i Tromsø der det er regnet med stor trafikk.

Nordlys 15. juni 1960

NATO: Kan det tenkes at NATO skal ha en rolle å spille i nordområdene? Og vil et aktivt NATO i nord være i Norges interesse?

NATO i nord?

PÅ DEN 3. SIDE

Leif Christian Jensen
Forsker Fridtjof Nansens Institutt (FNI)

Svein Vigeland Rottem
Leder av nordområdeprogrammet ved FNI

Det pågår for tiden en viktig prosess i vårt viktigste sikkerhets- og utenrikspolitiske ankerfeste, NATO.

På selveste nasjonaldagen 17. mai lanserte den tidligere amerikanske utenriksministeren Madeleine Albright ekspertrapporten som skal gi anbefalinger til alliansens nye strategiske konsept. Innen utgangen av 2010 skal NATO ha redefinert seg selv og sin virkelighet.

I dette intense og avgjørende arbeidet med å definere NATO i en tid med flere og til dels andre trusler enn det alliansen opprinnelig var dannet for å forhindre, er Norge premissleverandør på lik linje med de 27 andre medlemslandene.

Fokus på kjerneoppgaver

Gjennom å fremme det såkalte «nærområdeinitiativet», ønsker regjeringen ifølge Stortingsproposisjon nummer 1 (2009-2010) å foreslå en rekke konkrete tiltak for å øke fokuset på sikkerhetsspørsmål i og rundt alliansens medlemsland.

Ambisjonen er å få et tydeligere fokus på kollektivt forsvar, altså Atlanterhavspaktens artikkel 5. I NATO-terminologi kan dette beskrives som en dragkamp og en prioritering mellom «coming home» (hjemmeforsvar) og «out area operations» (uteforsvar).

Et slikt reetablert fokus på kjerneoppgaven – altså kollektivt forsvar – kan tolkes som et uttrykk for at operasjonen i Afghanistan (uteforsvar) har kostet for mye både politisk og kapasitetsmessig.

Dette er nok likevel en overforenklet analyse. Norges utenrikspolitiske ønske om å plassere nordområdene på NATOs radar virker klart. I denne sammenhengen er det særlig to spørsmål som dukker opp.

■ For det første: Kan det tenkes at NATO skal ha en rolle å spille i nordområdene? I så fall hvilken rolle vil det være?

■ For det andre: Vil et aktivt NATO i nord være i Norges interesse?

NATOs rolle i Arktis

Rent operativt er så å si all NATO-oppmerksomhet rettet sørover – altså mot Afghanistan. Den over-

NATO SIN ROLLE I NORD: Norge ønsker at Arktis og nordområdene skal få en naturlig plass i NATOs arbeid med etableringen av alliansens nye strategiske konsept. Illustrasjonsfoto: Ole Åsheim

ordnede politiske debatten innad i NATO dreier seg om hvordan Afghanistan-problemet skal løses uten at kostnadene for alliansen blir utålelige.

Samtidig er enkelte NATO-land skeptiske til at forsvarsalliansen i det hele tatt skal ha en rolle å spille i de arktiske områdene. Vi tenker da særlig på Canada, som har vært relativt tydelige i dette spørsmålet.

I den grad NATO vil bli aktivt engasjert i nord, vil dette etter vår oppfatning neppe strekke seg lenger enn til det vi allerede får antydning, nemlig søk og redningsaktiviteter – og da sannsynligvis med russisk partnerskapsdelaktelse.

Vil skape bevissthet

Paradoksalt nok sammenfaller ikke en slik rolle med Norges uttalte ønske om at NATO skal gå tilbake til kjerneoppgavene, definert først og fremst av artikkel 5.

Behovet for å flagge alliansetilknytningen, særlig overfor Russland, veies nøye opp mot ønsket om å beholde et så stort nasjonalt utenrikspolitisk handlingsrom som mulig.

Norge vil gjerne skape en bevissthet i Brussel om ståa i nordområdene i dag, og eventuelle framtidige utfordringer som kan tenkes å være relevante i en NATO-sammenheng.

Samtidig ønsker ikke Norge – i likhet med Arktis-naboene Canada – at NATO skal komme til å spille en aktiv rolle i området.

Behovet for å flagge alliansetilknytningen, særlig overfor Russland, veies nøye opp mot ønsket om å beholde et så stort nasjonalt utenrikspolitisk handlingsrom som mulig.

En tilleggsdimensjon særlig for Norges del blir å ikke opptre på en måte i nord som kan sende uhenktsmessige signaler til Kreml. Her trer den tradisjonelle norske avveining mellom avskrekking og beroligelse tydelig fram.

Den norske regjeringen ser seg neppe tjent med at nærområdeinitiativet skal tolkes i Brussel som et

snevært norsk ønske om mer NATO i nord per se.

Initiativet er nok heller et uttrykk for et norsk ønske om en reorientering av alliansen tilbake mot kjerneoppgavene, hvor hvert enkelt lands nærområde kommer i første rekke.

En naturlig plass

Det vi kan konkludere med er altså at Norge ønsker at utfordringer i Arktis og nordområdene skal få en naturlig plass i NATOs arbeid med etableringen av et nytt strategisk konsept.

Denne hensynet balanseres nøye med den norske tilnærmingen som går ut på å opptre forsiktig men likevel tydelig og forutsigbart i nord.

Enigheten med Russland om en delelinje i Barentshavet holder vi som et tydelig eksempel på et solid utenrikspolitisk håndverk fra et lite land med trygg alliansetilknytning hvor bilateral tillit har bygd seg opp over tid i stadig mer de-sikkerhetiserte og siviliserte nordområder.

I skrivende stund er ikke nordområdene i geopolitikkens sentrum. Det er sannsynligvis Norge godt fornøyd med.